

Múzeumügy

„Iskolánkban a szellemi és tárgyi néprajz gyűjtése, valamint a hagyománymentés már évek óta folyik. Ezt a fontos és nemzetmentő munkát elsősorban az intézetben működő Táj és Népkutató Társaság végzi. Vezetője Molnár József tanár... A szellemi és tárgyi néprajz mellett szép eredményeket ért el a társaság tárgyi emlékek gyűjtésében. Ez elősegítette a múzeum megalapítását.”

Ezek a sorok 1941-ben A Mi Útunk című országos középiskolák diáklapban jelentek meg, s Tóth Sándor 8. osztályos diáktól valók, aki az akkori református gimnáziumunk tanulója volt. Ez a szellemiség teljesen áthatotta iskolánk tanári karát, melynek eredményeként a felnövekvő nemzedék elemi erővel fordult a nemzetismeret alapját képező helyismeret kutatás felé. A középiskolában az 1930-as évek utolsó harmadától egészen a II. világháborúig lázas kutató tevékenység folyt az intézmény falai között. Országos pályázatokon rendre az első helyeket hozták el, köztük a már említett Tóth Sándor, valamint Igmándy Zoltán, Szabó Imre, Baráz Miklós, Takács Sándor, Molnár Lajos, Gaál István. És még sorolhatnánk a neveket.

„Hajdúnánás diákjaié a palma. Ezen a területen ott lelkes diákok, lelkes és jó vezetés mellett

jó módszerrel dolgoznak.” Ez a vélemény szintén A Mi Útunkból való, a szerkesztőség ugyanis rendre országos szinten is elismeréssel szolt az itt folyó munkáról. A legjobb pályaműveket pedig rövidített formában közölték is. Így például Gaál Sándor gyűjtését a Régi Felső Temető fejfaművészetével kapcsolatban. A teljes dolgozat eddig nem került még elő, ám ez a rövidített változat is nagy segítségünkre van mostani néprajzi mentő munkákkal kapcsolatban, hiszen betekintést nyújt egy olyan világba, melyet mi már nem ismerhetünk. De nem ismerhette ezek java részét Draviczky Imre tanító úr sem, aki az 1980-as évek végén egyenként számba vette régi temetőink sírjeleit, s fényképes dokumentációját vaskos kötetbe rendezve hagyta meg az utókor számára. (Keresztyén halottas szokások és temetők Hajdúnánáson, 1988)

Ezt most azért is hoztuk szóba, mert az 1986-ban szanált egykori Alsó Temető fából készült, hagyományos sírjelei végveszélybe kerültek. A fiatalabbjai is túl vannak már a fél évszázadon, így a fosztogatók mellett a legfőbb veszély maga az időjárás.

Az elmúlt hónapokban egy átfogó temetőtisztítás zajlott itt a mezőőrök irányítása mellett, s ekkor vehettük számba, mi is maradt az egykori büszke tartású sírjelekből. A többséget természetesen a kő sírjelek alkotják, ám szép számmal fennmaradt

még a fából készütek közül is. A csónak formájú és oszlopos fejfák sokféle változata őrződött meg, melyeknek javarésze annyira kikorhadt már, hogy sokuk egyszerűen magától kiborult, vagy a legkisebb érintésre is kidőlték. Ezekből gyűjtöttünk össze 40 darabot, melyeket beszállítottunk a múzeum udvarára. Begyűjtésükkel arra törekszünk, hogy megmutathassuk és utódainknak is meghagyhassuk, hogy az elmúlt több mint egy évszázad során milyen sírjeleket készítették elődeink udvari kiállítás keretében fogjuk bemutatni, amely kiterjed majd a református és katolikus sírjelekre egyaránt, köztük a kőből készütekre is.

Hét-nyolc évtizeddel ezelőtt az akkori „múltmentők” úgy vélték, az utolsó óra utolsó percében láttak munkához. És mit mondjunk mi? Szerencsére még nekünk is hagyott egy kevés menteni valót a könyörtelenül múló idő. Amint elődeink, mi sem egyedül vállalkozunk erre a feladatra. Változatlanul számítnak minden jószándékú, adakozó lelketű emberre.

Ez utóbbira pedig máris szép példákkal szolgálhatunk. Ígéretünkhöz híven közreadjuk azok nevét, akik december és január hónapban adományoztak valamit a város múzeuma számára.

A múzeum számára adományoztak:

Török Józsefné: katonai igazolvány, szocialista kitüntetések, érmek.

Török Róbert: mezőgazdasági eszközök, bádoglemez feszületi Korpusz, húsdaráló a XX. század elejéről.

Kónya Zoltán: fateknők, szakajtó, gyúrótábla szalmavarró tű.

Dózsa Miklós: szocialista kitüntetések.

Fodor János: terítők, Ifjú Gárda érmek, oklevelek, stb.

Maklár Lajos családjától: Dalárda relikviák, énekkar történeti fotók, serlegek, babérkoszorú, stb.

Nagy László: bölcső, bőrvarró „facsikó”, falitükör.

Suta Sándor: hajdúnánási kerek kút makettje.

Köszönjük

A temetőből beszállított fejfák a múzeum udvarán.

Újabb információk a Bocskai Koronáról

Lapunk értesülése szerint ismét közelebb került a Bocskai Korona bevezetése, mivel Hajdúnánás helyi pénze ismét mérföldkőhöz érkezett. Februárban több pályázó közül kiválasztásra került a tervező, Horváth Andrea grafikus művész személye is. Andrea a Magyar Iparművészeti Egyetemen végzett köztársasági ösztöndíjasként. A tipográfiát Bárd Johanna, Ferenczy Noémi-díjas grafikus művésznőtől tanulhatta. 2000-től több multinacionális cég – TOTAL HUNGARIA, Peugeot, Oracle, Dupont, Citroen, Aral, OMV, ALSTOM, Alcatel-Lucent, Corrocont, Drogerie Müller – megbízásából készített rendkívül sikeres kreatív terveket, mindemellett több, művészeti témájú könyvet is

tervezett. 2011-ben éremtervezőként elnyerte a Magyar Nemzeti Bank XXX. Nyári Olimpiai Játékok emlékérmé pályázatát is.

“Valljuk, hogy akkor járunk el megfelelően, ha kiválóságra törekszünk, tehát a szakértőkkel és a helyi értékeket jól ismerő polgárokkal együttműködve hozzuk létre a város saját egyedi fizetőeszközét. Ezért a korona motívumrendszerére kiírt pályázatra beérkezett pályaművekből merítve, Bíró István a Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. ügyvezetője által koordinálva folynak a tervezési munkálatok” – tájékoztatót Szólláth Tibor polgármester úr.

dr. Horváth Tibor Gergely, a Hajdúnánási Holding Zrt. igazgatósági tagja, a Bocskai Korona projekt vezetője pedig elmondta, hogy „mi sem bizonyítja jobban

a város érdeklődését, mint, hogy az időközben lezárásra került Bocskai Korona pályázatra több ígéretes pályamű is beérkezett. A nyertes pályázat mindenképpen be fog kerülni a korona terveibe. Rendkívül biztató továbbá, hogy ugyan még a tervezés fázisánál tartunk, de már több helyi vállalkozó is bejelentkezett elfogadó helyi szándékkal. Ez rendkívül fontos, hiszen ez lesz az egyik alapja a Korona sikerének.”

A helyi pénz bevezetésére további kezdeményezések is indultak, ilyen a vélhetően a Bocskai Koronával közel azonos időben bevezetésre kerülő Balatoni Korona, de tervei között szerepel ez Debrecen, Szeged, Pécs és sok más hazai településnek is.

Szabó Endre

Magyar Kultúra Napj Rendevénysorozat január 22-i eseménye Hajdúnánáson

Hogyan lehet méltó módon ünnepelni a saját kultúránkat? Hogyan lehet az, hogy mi magunk elhagyjuk, van mire büszkének lennünk. „Ez a mi kincsünk”. Hallgatom a boltban két velem egykorú hölgy beszélgetését. Világgá menne most mindenki a könnyebb megélhetésért. Sok az, ami nyomaszt bennünket. Talán éppen ezért erős és felemelő egy olyan zenés irodalmi est, amelyet Hegedűs Zsuzsanna összeállításában és előadásában láthattunk január 22-én. Az ő közvetlensége, sugárzó, mély embersége önmagában is élmény, de azzal a kiművelt „angyali” hanggal, amivel meg van áldva, kivételes,

maradandó esemény volt az előadása mindazoknak, akik eljöttek erre az estére. Szép számmal voltak jelen a hajdúnánásiak. Szabóné Marth Éva önkormányzati képviselő, a MOISB elnöke köszöntőjében emlékeztetett bennünket arra, hogy volt idő, amikor csak egyesületi berkekben, tucatszerűen ünnepelték ezt a napot. Most az énekekkel, versekkel fűszerezett műsoron együtt örült gyerek, fiatal és idősebb a „Magyarok fényének”, amely áradt felénk Hegedűs Zsuzsanna tolmácsolásában.

Marth P. Ildikó

Megváltozott utcaneveink 2. rész

Tovább folytatjuk városunk régi és új utcanevei névadóinak bemutatását. -szerk.

Sallai Imre út helyett Érmihályfalva út

Sallai Imre: Erdőfűlén született 1897-ben. A Vörös Katona című lap szerkesztője lett, majd a Magyarországi Tanácsköztársaság idején a belügyi népbiztosság politikai osztályának lett vezetője. A Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe menekült, majd Moszkvába emigrált. Magyarországra hazatérve az illegális kommunista sajtó feladatait dolgozta ki. A biatorbágyi merénylet elkövetésével a kormány a kommunistákat vádolta meg, köztük Sallai Imrét is, ami természetesen nem volt igaz. Végül Sallait Fürst Sándorral együtt halálra ítélték.

Sallai Imre Hajdúnánáson sohasem járt, a városhoz semmilyen kötődése nem volt. Kommunista életútja miatt neveztek el róla utcát a szocializmus idején.

Érmihályfalva Hajdúnánás testvérvárosa. Hajdúnánástól 85 km-re van a Partiumban Romániában. Szintiszta magyar település. A város első írásos említése 1270. augusztus 20-áról származik, ekkor Michal' néven írták. A Turul nemzetségbeli Turul ispán birtoka volt, mely 1270-ben már két faluból álló település volt.

Hunyadi Mátyás uralkodása alatt a 18 bihar vármegyei városok egyike volt. 1459-ben vásártartási jogot kapott. 1587-ben az Oszmán Birodalom megszállta a várost, a lakosság elmenekült. Miután a törökök elmentek, a lakosság visszatért és református hitre tért. A templomát újraépítették, az 1491-ben Nagyváradon öntött

harangja a mai napig megtalálható a város templomában.

Az I. világháború végétől Románia része volt. A II. bécsi döntés visszaitélte Magyarországnak egy rövid időre. 1945-től újra Románia része lett.

Szoros kulturális és gazdasági emberi kapcsolatok fűzik városunkhoz. Rendszeresen és kölcsönösen részt vesznek a városok delegációi a települések kulturális rendezvényein. A testvérvárosi kapcsolat mellett a Hajdúnánási Református Egyházközséggel is testvér gyülekezeti kapcsolatokat ápol az Érmihályfalvi Református Gyülekezet.

Szabó Endre

LEVI CAR
Magyar Levente karosszéria lakatos mester

Karambolos gépkocsik javítása, teljes körű biztosítás ügyintézés.
Szélvédőcsere.
Műanyaghegesztés.

Hajdúnánás, Tiszavasvári út 7.
Tel: 06/70 3 874 179